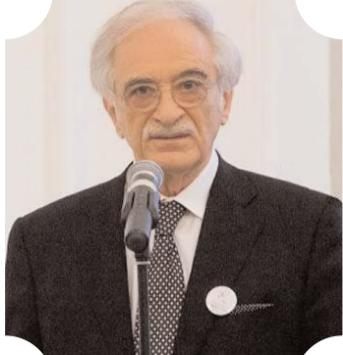

"Son zamanlar Rusya mətbuatında Birinci Qarabağ müharibəsinin Sumqayıt hədiləri ilə başladığı iddiaları sösləndirilməye başlayıb. Xatırlatmaq istiyərəm ki, ilk qan Sumqayıtda tökülməyib".

APA-nın Moskva Bülbüləlli Münbiti verdiyi məlumatə görə, nüfuzlu Azərbaycanın Rusiyadakı səfiri Polad Bülbülü Moskvada Xocalı soyqırımı qurbanlarının anım gecəsində çıxışda bildirib. Səfir Sumqayıta qədər bir neçə dəfə ermənilərin

Azərbaycan əhalisinin demək olar ki, yanısı Ermonianın Qafan rayonundan qovulmuşdu. 1987-ci ilin oktyabrında, Heydar Əliyevin SSRİ Nazirlər Soveti Södrinin birinci miavini vəzifəsindən azad edilməsinə sonra isə azərbaycanlıların bütün Ermenistanda əzizlərindən kütüklə qovulmasına başlanıldı. 1988-ci il 22 fevral tarixində Əsgəran rayonunda iki azərbaycanlı gene ermənilər tərəfindən qətl yetirildi. Bu hadisə Azərbaycanda geniş icimai rezonans doğurmuşdu.

"Sumqayıt hadisələri Qarabağda hərbi əməliyyatlara başlamaq üçün təxribat idi"

azərbaycanlılara hücum etməsi, çoxsaylı qətlər törməsi ilə bağlı tariixi faktları xatırladıb: "1983-cü ilin aprelində qondarma "Soyqırımı Günü" keçirən erməni ekstremistləri Zongibarsada (indiki Masis rayonu) qırğını törətdilər, təyinatlı hümət etdilər, 4 nöfər öldürdülər, onlara azərbaycanlılar yaraladılar. Ancaq çoxsaylı siyasetçi və müraciətçi baxımayaraq, yerli milis və administrasiya bu şikayətlərə heç bir şəkildə reaksiya vermədi.

Hətta Sovetlər İttifaqının mərkəzi orqanlarına müraciət olunanından sonra belə cinayət işi açılmadı. Artıq 1986-ci ilde

Ermonistandan çox sayıda azərbaycanlı əhalinin sixşırımlaşdırdı. Mətbuatçılar ərtəmədi. Azərbaycan məktəbləri bağlanmış, azərbaycanlılar kütüklə şəhərdən idən çıxarılmış, etnik azərbaycanlılar xəstəxanalarında müaliyyət qəbul edilmiş, kütüklərde və icimai yerlərdə azərbaycanlıların üvvənləri davamlı tohdidlər eşitildi. 1988-ci ilin noyabrında Ermonianın Quqark rayonunda (indiki Loris vilayəti) qorxun hadisələr baş verdi. Erəni silahlıları Vartanlı kəndinə hücum etdilər. Orada 13 azərbaycanlı dırı-dırı yandırıldı, 70-dən çox inسان qətlə yetirdi.

Azərbaycanlılara qarşı vəsiliyələr Gümrädüdən baş verirdi.

Amasına rayonunun 21 minlik əhalisinin 18 minini azərbaycanlılar təskil etdirdi, onlarda etnik təmizləmə noticəsindən öz torpaqlarından qovuldu. Ən tövəcüllü isə Qorçavən şəhərə olağan Sovetlər İttifaqı rəhbərliyinə heç bir şey olmamış kimi davranmış idi. Azərbaycanlılar Sovetlər İttifaqının Mərkəzi orqanlarına etdiyi bütün şikayətlər cavabsız qalrı-

ölümündən olan itkinin şiddetə bilmədi".

Səfir nazırə cətdirən ki, gərgin vəziyyətin yarandığı Sumqayıtda hadisələr avvalor üç dəfə məhkum olunmuş etnik erməni olan Eduard Qırğızovun torpofindən təskil olunub: "O, soyqırınlarda, təcavüzlərdə faal iştirak etmiş, şəxson 6 erməni qətlə yetirmişdi. İstintaq zamanı onun günahı tam səbubə yetirilib və o, mühəkimə olunaraq höbs cozası alıb. Sumqayıtda iğtişaşlarda onun iki qardaşı da iştirak edib. Şəxson mən, həm vaxt, həm da gün Sumqayıt hadisələri sənarisinin Qarabağda hərbi əməliyyatlarını başlaması və orada tövəcüllü qoddarlıq haqq qazandırmak üçün açıq bir toxribat olduğunu düşünlər. Ona görə ki, azərbaycanlılar Ermonianın arazisindən qovulması erməni separatçılardan böyük planının yalnız başlangıcı idi. Bu plan ikinci mərhələdə Dağlıq Qarabağın, daha sonra azərbaycanlıların yaşadıqlı 7 rayonda etnik təmizlənmə ilə davam etmiş oldu".

İcra başçısı: "Kişi kimi boynuma alıram ki, orada keçirdiyim hislər danişığımı da təsir etmişdi"

Xəber verdiyimiz kimi sosial şəbəkələr Ağdam rayonunun icra başçısı Vəqif Həsənovun videoosu yayılmış. Videooda iddia edilir ki, icra başçısı doğma kəndi olan Ağdamın Əliağalı kəndini ziyaret edərək guya içkili olub.

Məsələyə bağlı Moderator, az-a açıqlama veren icra başçısı Vəqif Həsənov haqqında deyilənlərin şər-bəhtən olduğunu bildirib: "Ilk onca onu qeyd edim ki, men içki içen adam deyiləm. Ümumiyyət, əgər qəbul etmərim. Bu sefer təxminən noyabrın 26-də baş tutub. İtalyanın Xarici İşlər Nazirinin müavini, eleke de bir neçə xarici şirkətləri nümayəndələri və eyni zamanda, Qarabağ həqiqətlərini dünyaya yayan meşhur fotograf Rza Deqatgilə birləşdikdə Ağdam rayonuna getmişdim. Mənə resmi tapşırıq verilmişdi ki, Ağdamın müəyyən yerləri ilə bağlı onlara məlumat verim. Nümayəndə heyətini yola salandan sonra doğma kəndimiz olan Əliağalı kəndinə yollandıq. Kəndimiz Ağda-

min düşmən mövqeləri ilə yaxın olan erazidə yerləşir. Bizi kənddə hərbi hissə de var. Biz əsgərlərimizə baş çəkmək üçün ilk önce hərbi hissədə olduğum. Ora gedəndə məhərəbə dövründə dostları-

mız tərefindən getirilən istilik radiatorlarını aparıb hərbi əsgərlərimizə verdi. Eyni zamanda, hərbi hissənin komandiri ilə birlikdə atə eviməze yoldaşı. Orda göstərdim ki, bura mənən atəmim xalası oğlunun evider, bura bəzim hevəyanların tövləsidir, beton divarı isə qardaşım təkmişdi. Özünüz de video da baxımsız kıl, bir dənən baş-

şı yonəlmış addım hesab edirlər. Priqojin rosmi söx olmasa da, Putinin bütün "qara işləri" məhz bu söxsin vəsiqəciliyi ilə hayata keçirdiyini nəzərə alanda, bu adımdan Rusiya prezidenti ilə bağlı ABŞ ədliyyəsinin olsunduğu dosyin icraya yönləndirildiyi kimi qeyd ettilər.

Qaydaların dayışdırıldığını təsdiq etdilər. İdadiyən üçüncü hadisə ABŞ Horbi Hava Qüvvələrinə aid iddiyə - 15-ci qaz-

president Co Bayden Səudiyyə Ərəbistanın kralı Salman bin Əbdülləziz telefon danışlığı zamanı jurnalist Camal Qasıqçının qətlindən görə Ər-Riyadı məsus oluy-

yənələndi. 15-ci qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

qaz-

Biz həmisi qarın yağı-
masını çox böyük se-
birsizlikle gözləyirik.
Elə bil yanımdır. Daha çox qarın
yağmasını usaqlar arzulayırlar.
Bizim məmlekətə da qar hələm-
hələm yağan deyil. İdde bir-ki
dəfə yağsa, min şü-
kür! Əger qarın yağ-

**agır idi. Məsələn, Yeni Güneşli-
da səhər saatlarında avtobuslar
arasındaki interval 5 dəqiqə ol-
masın baxmayaq, onlar heç
bir saat gəlib çıxa bilmirdilər.**

**Hətta taksilər belə qarlı və cov-
ğunlu havada səhərə getmirdi-
lər ki, yollar buz bağlayıb, avto-
mobil sürüsür, qəza töredə bi-
lərik. Həmin günə Bakı şəhərində 79 adam yixləraq müxtə-
lif dərəcədə bedən xəsarətləri
alıb. Onların 39-nu xəs-
texanaxaya yerləşdiriblər.**

verməzdi. Əksər hallarda bu cür
mürəkkəb hava şəraitində belə
qəzalar qaçılmaz olur.

**Baş Dövlət Yol Polisi idarəsi-
nin İctimai Qurumlarla Əlaqələr
şöbəsinin inspektoru, polis baş
leytenantı Toğrul Nəsirli bizim-
lə səhəbtində bildirdi ki, bir
qayda olaraq hidrometroloqlar
əhaliyə xidmət göstərən bütün
qurumları öncəndə hava şəraitini
ile əlaqədar məlumatlaşdırır.**

Biz də belə mürəkkəb havaya

bağlı əvvəlcədən bilgi verilmişdi.

**Biz də həmin məlumatı esa-
sən həm respublika əhəmiyyətli**

yollarda, həm də səhərlərdə

**sürücülərə diqqətlə olmayı təv-
siye etmişidik.**

**Və öncədən
bildirmişdik ki,**

onlar respublika əhəmiyyətli
yollarda, qarlı və sürüşkən havada
ara məsafesi saxlaşın, avto-
mobililərin şinlərini qış mövsümü-
nə uyğun quraşdırın, texniki
cəhdən nasaz avtomobile yola
çixmasınlar və hava şəraitini
mütəqəzzər nəzərə alımları, ar-
mafası saxlamağı, avtomobilde
qış şinindən istifadə edilmə-
si, texniki cəhdən nasaz olan neq-
liyyat va-

at bunun əksini gördü. In-
sanlar gördü ki, so-
yuq və cov-
ğunlu

Polisi idarəsinin İctimai Qurumlarla Əlaqələr şöbəsi bütün sürücülər müraciət edərək meteoro-
loji şəraitinə nəzər almığı, ar-
mafası saxlamağı, avtomobilde
qış şinindən istifadə edilmə-
si, texniki cəhdən nasaz olan neq-
liyyat va-

**Ön cə-
dən hidrometro-
loqlar əlaqədar qurumla-
rı xəbərdar eləsə də, deyəsən
onlar qısa tam hazır deyildilər.**
Bakı Şəhər Kommunal Xidməti
lazımı texnikaldan və eləcə de
duz qarışıq qumdan bütün yollara
səpə bilməmişdilər. Ona görə de
səhərin yüksək yaşayış yerlərində - Yeni Yasamalda, Badamdar-
da, Yeni Güneşləde insanlar neq-
liyyat sarıdan çox cənətliklər üzüs-
dilər. Hələ bir işgənlər tez-tez
sönməsini, qazın teyziqinin aşağı
düşməsini, suyun verilməsindən
fasile yarandığını demirik. Xirda-
landa yaşayın yaxın gohuların-
dan biri bildirilər ki, 23-ü axşamdan

havada
Bakıda işçiler
söndü, qazın teyziqi
aşağı düşdü və bir çox ya-
şayış yerlerine verildi. Üs-
təlikdə dayanacaqlarda o soyuq
havada insanlar saatları avtobus
gözləyidirlər. Belə ki avtobus
sürücülerinin bir o qədər gənəh
yox idi. Çünkü Bakı Nəqliyyat
Agentliyinin sözçüsü Mais Ağ-
ayev bildirilər ki, yollar buz bağla-
ğına görə, bəzi avtobuslar da-
yanacaqlara vaxtından çata bilmir,
ləngimələr olur, sənəşinlər çətin
anları yaşayırlar. Biz Bakı Nəqliyyat
Agentliyini qıznamıraq. Ən
azından ona görə ki, metropolit-
inen işləmədiyi 4-5 ayda onun
yukunu Nəqliyyat Agentliyi çekir.

Bələ baxanda

**bayaq dediyimiz kimi, biz nə
sürücüleri, nə de agentliyi qı-
namıraq. Əger Bakı səhərinin bù-
tün avtomobil yolları vaxtında
qardan temizlənəsəydi, yolları
qum qarışıq duz tökülsəsəydi,
heç vaxt belə problem yaşa-
mazdı. Amma yaşındı. Və bu
problemə yarananlar da həmisi
olduğu kimi, indi də heç bir nə-
ticə çıxırmır.**

Bir neçə fakt da yanvarın 24 ve
25-də respublikanın avtomobil
yollarında və Bakı səhərində neq-
liyyat vasitələrinin hərəkəti ilə
şəhərin təxirənləridi, amma kürəkən
Ali Qalib Paşa Abdülmecidin
qızı Fatma sultanla evləndirildi,
ama kürəkən Ali Qalib paşa xəst
idi, müalicəsi günbəzən uzanırdı və
heç cürə sağalmaq bilmirdi. Fatma

**bu xəbərdarlıqlara emal etsə-
lər də, bəziləri yol polisinin bu
məsləhətlərinə qulaq asmamış
və qeyd etdiyimiz nöqsanları
yol verərək avtomobilərin sü-
kanı arxasında əyləşmişdilər.**
Nəticədə həmin günər 12 yol-
naqlıyat hadisəsi baş vermiş.
1 nəfər dünyasını dəyişmiş, 17
nəfər isə müxtəlif dərəcəli xə-
səratlı almışdı.

Respublikanın Bakı-Qazax av-
tomobil yolu Qaradağ rayonu
ərazisindən keçən hissəsində
yanvarın 24-də səhər saatlarında
zəncirvari qəza baş vermişdi. Be-
lə ki, meteorojili şəraitinə nəzəre
alımayan sürücü sərət həddini
aşaraq avtomobili aşırı və di-
ger avtomobiləllər de bir-birile toq-
quşmuşdu. Nəticədə qəza zama-
nın bir nəfər dünyasını dəyişmiş,
bir nəfər isə xəsərət almışdı.
Hansı ki, həmin sürücülər yol
polisinin tövsiyelərinə emal etsəydi,
yol nişanlarına diqqət yetirseydi
və hava şəraitinə uyğun sürət
həddi seçsəydi, bu qəzələr baş

**Soyuq və covğunlu
havada**

**dayanacaqda durub uzun
müddət avtobusun gözlənme-
sinin nə olduğunu o hissələri ya-
şayan insanlar daha yaxşı bilir-
lər. Həc nə dəyişmedi. Bu de-**

**də, yeni yanvarın 24-ü və 25-də
öləke ərazisində və eləcə də Ba-
kida qar yağışında, şaxta düşən-
də, yollar buz bağlayandı in-
sanlar olmazın əziyyətli üzüs-
dilər. Dündə, yanvarın 24-də
Bakinin mərkəzi kürkələri və
prospektləri qardan temizlənsə-
də, ucqar yerlərde vəziyyət çox**

**25-nə kimi işçilərimiz söndü, su-
yumuş kəsildi. Ne yaxşı ki, qazi-
miz gelirdi. Düz iki gün nə su, nə
de işqə oldu.**

**Hansı ki, bütün qurumlar önce-
den bildirildilər ki, onlar qısa tam
hazırlandı. Hava şəraitindən asılı
olmayaq, bütün problemlər vax-
tında həll ediləcək. Amma cama-**

**ləri yellowçay mindirir, qucaqlaşdırır, mahni oxutdurur" dedilər, III
Ahmet qızı yatırmaq üçün kürə-
kənini böğdürü, casadını qiyamışla-
ra tövif verir və cosad parça-parça
edilir. Ali Qalib Paşa Abdülmecidin
qızı Fatma sultanla evləndirildi,
ama kürəkən Ali Qalib paşa xəst
idi, müalicəsi günbəzən uzanırdı və
heç cürə sağalmaq bilmirdi. Fatma**

**Bu müsahibəni 1 il əvvəl almışdım...
Yadında deyil, hansı sobboldan müsahibə
çaqa getməmişdi... unutmuşam... Bu
gün Xocalıni xatırlayarkən yadına sən-
batlaşdırıdım, dordina sərli olmağa şəh-
dığım bir çox Xocalılılar düdü... Onlar-
dan da biri özünəməxsusupoetik dün-
ya olan, sair Şəhriyar Allahyaroglu ludur!
Maraqhdır, görəsun bir il əvvəl o, nələr
deyib?**

Şəhriyarin yaradı dünyası

**Həmsəhətimlə elə ilk sual-cavabda
anladım ki, qatıyyən danışmağı sevmə-
yən adımdı. Onu istədim Mövzuda da-
nişdirməq üçün on müxtəlif suallarla
müraciət etdim... Birincə cavab verir-
di, digərinin üzərindən susaraq keçirdi...
Nohayat, Xocalıda məcburi kökünmə
elər arasında seirləri sevilo-sevilo
oxunan Şəhriyar Allahyaroglu (Quzlyev)
dili açıldı. Sonuncu sualın onu yaman
tutmuşdu; Xocalı yaddaşımızda necə qal-
mış, nələr səza yurd qabarın yaşıdır?**

- 14 yanvar 1980-ci ilde Xocalıda dünyaya
göz açmışam. Gözüm ilk o gözəllikləri
görüb.

Kötik meşəsini, Qızqala, Qırqız dağları-
nda, Badara, Qarçar çaylarını və onların
əhatəsində möhtəşəm duruşlu Xocalı
sevmişəm. 7-8 yaşın olanda sinif
yoldaşları İlham, İntiqam, Sobuhi, Cıraq Qarçarı ke-
çib meşəyo göbələk, böyükən yığ-
mağa gedirdik.

Kürkən Ferit Abdülmecidin qızı
Mediha sultanla evləndirildi, pasa
oldu, Vahdettin taxta çıxan zaman
sədrəzəm oldu. Vəton xəni iddi, Sevr
məqəvilişini imzaladı, Vahdettin
ona "molun" (ləmətəzələm) deyirdi.
Qurtuluş Savaşının sonunda xaricə
qəymə üçün qaynatı Vahdettin
gözələndi, əlbətə oldğu padşahdan
əyalət Orient Ekspreslə Fransaya
qaçı.

Qaynatalarının əliyələ dövlətdə zir-
vaya qalxdılar, elə qaynatalarının ali
ilə də zirvədən aşağı yuvarıldalar.

Dilimizə uyğunlaşdırıldı:
Eminqey

**müəllimomin nurlu-mehriban simasını ele
və vaxtdan bir daha görmədi. Deyirlər o
məsum gecəde itkin düşdü. Atışma, gülle
yağı, şəhid conazələri, çarosiz insanların
nələşiribizim usaq ömrümüzü deyiş-
di. Uşaqom böyüdük, yaşıldıq, dərəcə-
lik, oğlu şəhid olan anaların göz yaşı-
ları kicik qollımızı döldü keçdi. Bizi
usaq ömrümüzü yaşadıq, könlüllü orlaq dəfən et-
dik. Adəton insanlar töbüt qoynunda
din -**

**Kötik meşəsini, Qızqala, Qırqız dağları-
nda, Badara, Qarçar çaylarını və onların
əhatəsində möhtəşəm duruşlu Xocalı
sevmişəm. 7-8 yaşın olanda sinif
yoldaşları İlham, İntiqam, Sobuhi, Cıraq Qarçarı ke-
çib meşəyo göbələk, böyükən yığ-
mağa gedirdik.**

Azərbaycanlılar, yorulmuş
ləri canlarından çıxar, ohval-ruhiyyə
ləri düzələr. Anma mən-
do öksinə olur. Bir qayalı dağ,
bir sırtlıyətən qaya qalmamışdı.

bir şəhərdən qaya qalmamışdı. Böyük
meşə görəndə ruhuma qılınmaz bir ke-
dər dolar, üreyim parçalanır. Hayqra-hay-
qıra ağlamış isteyirəm. Böyük, usaq beynim
həkk olmuş o yurd yerlərimizin qubardır
o... Hor yerde görəm Kötik meşəsini, Qız-
qala, Qırqız dağlarını, Badara, Qarçar
çaylarının oxşarını artxarır.

**Bitsin əşqanızı, bitsin ahınız
Bizi sobr verme ey Allahınız,
Əsir məzarlardır səcdəgahınız,
Səni and verirəm o səcdəgah
Ağlama Xocalım, ağlama daha.**

**- Atanız Allahyar müəllimi nəinki Xo-
calıda, eləcədə, külli-Qarabağda tani-**

**mayan yoxdu. O
dahşətli fevral
günü nə
in**

Şəhriyari

**"Ümidlə baxıraq üzü sabaha,
Ağlama Xocalım, ağlama dahanı"**

**gər-
cəklərinin,
doğrularını
Azərbaycan xalqı
zasıyla-**

**"Votan aqası, tor-
pad yanğısı" adlı kitabı ilə ot-**

rəflə çatdırın ziyalınlardan. Ba-

**Cəm Ayna xanım "Xocalı soyqırı-
mının üzvü kimi illər" dedi. Bəzən**

şəhərin qəsəbəsi, torpaq-

şəhərin qəsəbəsi, torpaq-

şəhərin qəsəbəsi, torpaq-

şəhərin qəsəbəsi, torpaq-

şəhərin qəsəbəsi, torpaq-

şəhərin qəsəbəsi, torpaq-

şəhərin qəsəbəsi, torpaq-

şəhərin qəsəbəsi, torpaq-

şəhərin qəsəbəsi, torpaq-

şəhərin qəsəbəsi, torpaq-

şəhərin qəsəbəsi, torpaq-

şəhərin qəsəbəsi, torpaq-

şəhərin qəsəbəsi, torpaq-

şəhərin qəsəbəsi, torpaq-

şəhərin qəsəbəsi, torpaq-

şəhərin qəsəbəsi, torpaq-

şəhərin qəsəbəsi, torpaq-

şəhərin qəsəbəsi, torpaq-

şəhərin qəsəbəsi, torpaq-

Azad olunmuş
ərazilərə keçməyə
cəhd göstərən
daha 4 nəfər
saxlanılıb

Dəfələrlə xəbərdarlıq edilməsinə baxma yaraq, işğaldən azad olunmuş ərazilərə qanunsuz yollarla ayrı-ayrı şəxslərin keçməyə cəhd göstərmələri hallarına hələ də rast gəlinir.

DİN-in Mətbuat Xidmətinin Bərdə regional qrupundan Adət.az-a verilən məlumatata görə, Tərtər Rayon Polis Söbəsinin əməkdaşları tərəfindən keçirilmiş tədbirlər noticəsində rayonun işğaldən azad olunmuş Təhli kəndində nəzarət postlarından kənar yollarla daxil olmaq istəyən Tərtər rayon sahinkərili Taleh Ağalarov və Əsəd Ağalarov saxlanılaq Polis Şöbəsinə götürüliblər.

Kecirilmiş digər tədbirlərlə isə rayonun Qapaklı kəndində qurulmuş nəzarət postunda polis əməkdaşlarına təbəsizlik göstərərək işğaldən azad edilmiş Ağdam rayonuna keçməyə cəhd göstərən şəxslər də saxlanılıblar.

Araşdırmaclarla onların Tərtər rayon sahinkərili Amin Əlibəyli və Taleh İbrahimov olduğunu müəyyən edilib.

Həmin şəxslər barəsində İnzibati Xətələr Məcəlləsinin müvafiq maddələrlə ilə protokollar tətbiq olunaraq rayon məhkəməsinə göndərilib.

Sovet dövrü gənclik çağlarımda Bakının sahilə yaxın hündür məkanlarından dumansız-çənsiz saatlarında aydın görünən, dənizdəki dar, uzun adanı uzaqdan seyr etməyi çox xoşlayırdım. Əsl adı Böyük Zira olsa da, bu adını Nargin adası kimi tanıydıq. On bir kilometr uzaqlıqda olmasına baxmayaraq yaxın, cəzibədar görünüş ilə adamda oranı fərsət düşərəse görəmək, gəzmək arzusunu varadardı.

O zaman haqqında

etrafı təsəvvürümüz olmayan bu ərazilər demə "ölüm adası" olmuş. Minlər əsir alınmış insanların ömürlərinin

etdiyi minlərlə osmanlı əsiri bu adaya sərgün edilmişdi. Sahildən xeyli kənar, şəraitləndən, susuzluqdan, zəhərlə ilənlərlə dolu adada hər gün əziyyətlər çəkən onlara əsirin nəsibi yalnız acinacaqlı ölüm olmuşdu... Son beş ilde metbuatda osmanlı əsirlərin Narginde çəkikdilər zülüm və məşəqqətlərə dair kifayət qədər yazılmış, sənədlə filmlər çəkilmişdir. Bu səbəbdən həmin faktları tekrarlamaq fikrində deyiləm. Lakin həle o zaman rus mə-

Əlimərden bəy Topçubaşov, Ələber bəy Rəfibəyli və başqları bir neçə dəfə Qafqaz canişinliyinə müraciət etmişdilər. Əsirlər yardım mərkəzi təşkil edilmişdi. Bakı Müselman Xeyriye Cəmiyyəti də yaradımların çatdırılması xüsusi fealiyyəti ilə seçilirdi. Nəriman Nərimanov 1917-ci

rəsi polisinin 11 avqust 1915-ci il tarixli "məxfi" qrifli məktubunda (f. 156, siy. 1, sax.vah. 149) yazılıb:

"Bala-

Milli hissimizi tərpədən "ölüm adası"

etdiyi minlərlə osmanlı əsiri bu adaya sərgün edilmişdi. Sahildən xeyli kənar, şəraitləndən, susuzluqdan, zəhərlə ilənlərlə dolu adada hər gün əziyyətlər çəkən onlara əsirin nəsibi yalnız acinacaqlı ölüm olmuşdu... Son beş ilde metbuatda osmanlı əsirlərin Narginde çəkikdilər zülüm və məşəqqətlərə dair kifayət qədər yazılmış, sənədlə filmlər çəkilmişdir. Bu səbəbdən həmin faktları tekrarlamaq fikrində deyiləm. Lakin həle o zaman rus mə-

etdiyi minlərlə osmanlı əsiri bu adaya sərgün edilmişdi. Sahildən xeyli kənar, şəraitləndən, susuzluqdan, zəhərlə ilənlərlə dolu adada hər gün əziyyətlər çəkən onlara əsirin nəsibi yalnız acinacaqlı ölüm olmuşdu... Son beş ilde metbuatda osmanlı əsirlərin Narginde çəkikdilər zülüm və məşəqqətlərə dair kifayət qədər yazılmış, sənədlə filmlər çəkilmişdir. Bu səbəbdən həmin faktları tekrarlamaq fikrində deyiləm. Lakin həle o zaman rus mə-

etdiyi minlərlə osmanlı əsiri bu adaya sərgün edilmişdi. Sahildən xeyli kənar, şəraitləndən, susuzluqdan, zəhərlə ilənlərlə dolu adada hər gün əziyyətlər çəkən onlara əsirin nəsibi yalnız acinacaqlı ölüm olmuşdu... Son beş ilde metbuatda osmanlı əsirlərin Narginde çəkikdilər zülüm və məşəqqətlərə dair kifayət qədər yazılmış, sənədlə filmlər çəkilmişdir. Bu səbəbdən həmin faktları tekrarlamaq fikrində deyiləm. Lakin həle o zaman rus mə-

etdiyi minlərlə osmanlı əsiri bu adaya sərgün edilmişdi. Sahildən xeyli kənar, şəraitləndən, susuzluqdan, zəhərlə ilənlərlə dolu adada hər gün əziyyətlər çəkən onlara əsirin nəsibi yalnız acinacaqlı ölüm olmuşdu... Son beş ilde metbuatda osmanlı əsirlərin Narginde çəkikdilər zülüm və məşəqqətlərə dair kifayət qədər yazılmış, sənədlə filmlər çəkilmişdir. Bu səbəbdən həmin faktları tekrarlamaq fikrində deyiləm. Lakin həle o zaman rus mə-

etdiyi minlərlə osmanlı əsiri bu adaya sərgün edilmişdi. Sahildən xeyli kənar, şəraitləndən, susuzluqdan, zəhərlə ilənlərlə dolu adada hər gün əziyyətlər çəkən onlara əsirin nəsibi yalnız acinacaqlı ölüm olmuşdu... Son beş ilde metbuatda osmanlı əsirlərin Narginde çəkikdilər zülüm və məşəqqətlərə dair kifayət qədər yazılmış, sənədlə filmlər çəkilmişdir. Bu səbəbdən həmin faktları tekrarlamaq fikrində deyiləm. Lakin həle o zaman rus mə-

etdiyi minlərlə osmanlı əsiri bu adaya sərgün edilmişdi. Sahildən xeyli kənar, şəraitləndən, susuzluqdan, zəhərlə ilənlərlə dolu adada hər gün əziyyətlər çəkən onlara əsirin nəsibi yalnız acinacaqlı ölüm olmuşdu... Son beş ilde metbuatda osmanlı əsirlərin Narginde çəkikdilər zülüm və məşəqqətlərə dair kifayət qədər yazılmış, sənədlə filmlər çəkilmişdir. Bu səbəbdən həmin faktları tekrarlamaq fikrində deyiləm. Lakin həle o zaman rus mə-

etdiyi minlərlə osmanlı əsiri bu adaya sərgün edilmişdi. Sahildən xeyli kənar, şəraitləndən, susuzluqdan, zəhərlə ilənlərlə dolu adada hər gün əziyyətlər çəkən onlara əsirin nəsibi yalnız acinacaqlı ölüm olmuşdu... Son beş ilde metbuatda osmanlı əsirlərin Narginde çəkikdilər zülüm və məşəqqətlərə dair kifayət qədər yazılmış, sənədlə filmlər çəkilmişdir. Bu səbəbdən həmin faktları tekrarlamaq fikrində deyiləm. Lakin həle o zaman rus mə-

etdiyi minlərlə osmanlı əsiri bu adaya sərgün edilmişdi. Sahildən xeyli kənar, şəraitləndən, susuzluqdan, zəhərlə ilənlərlə dolu adada hər gün əziyyətlər çəkən onlara əsirin nəsibi yalnız acinacaqlı ölüm olmuşdu... Son beş ilde metbuatda osmanlı əsirlərin Narginde çəkikdilər zülüm və məşəqqətlərə dair kifayət qədər yazılmış, sənədlə filmlər çəkilmişdir. Bu səbəbdən həmin faktları tekrarlamaq fikrində deyiləm. Lakin həle o zaman rus mə-

etdiyi minlərlə osmanlı əsiri bu adaya sərgün edilmişdi. Sahildən xeyli kənar, şəraitləndən, susuzluqdan, zəhərlə ilənlərlə dolu adada hər gün əziyyətlər çəkən onlara əsirin nəsibi yalnız acinacaqlı ölüm olmuşdu... Son beş ilde metbuatda osmanlı əsirlərin Narginde çəkikdilər zülüm və məşəqqətlərə dair kifayət qədər yazılmış, sənədlə filmlər çəkilmişdir. Bu səbəbdən həmin faktları tekrarlamaq fikrində deyiləm. Lakin həle o zaman rus mə-

etdiyi minlərlə osmanlı əsiri bu adaya sərgün edilmişdi. Sahildən xeyli kənar, şəraitləndən, susuzluqdan, zəhərlə ilənlərlə dolu adada hər gün əziyyətlər çəkən onlara əsirin nəsibi yalnız acinacaqlı ölüm olmuşdu... Son beş ilde metbuatda osmanlı əsirlərin Narginde çəkikdilər zülüm və məşəqqətlərə dair kifayət qədər yazılmış, sənədlə filmlər çəkilmişdir. Bu səbəbdən həmin faktları tekrarlamaq fikrində deyiləm. Lakin həle o zaman rus mə-

etdiyi minlərlə osmanlı əsiri bu adaya sərgün edilmişdi. Sahildən xeyli kənar, şəraitləndən, susuzluqdan, zəhərlə ilənlərlə dolu adada hər gün əziyyətlər çəkən onlara əsirin nəsibi yalnız acinacaqlı ölüm olmuşdu... Son beş ilde metbuatda osmanlı əsirlərin Narginde çəkikdilər zülüm və məşəqqətlərə dair kifayət qədər yazılmış, sənədlə filmlər çəkilmişdir. Bu səbəbdən həmin faktları tekrarlamaq fikrində deyiləm. Lakin həle o zaman rus mə-

etdiyi minlərlə osmanlı əsiri bu adaya sərgün edilmişdi. Sahildən xeyli kənar, şəraitləndən, susuzluqdan, zəhərlə ilənlərlə dolu adada hər gün əziyyətlər çəkən onlara əsirin nəsibi yalnız acinacaqlı ölüm olmuşdu... Son beş ilde metbuatda osmanlı əsirlərin Narginde çəkikdilər zülüm və məşəqqətlərə dair kifayət qədər yazılmış, sənədlə filmlər çəkilmişdir. Bu səbəbdən həmin faktları tekrarlamaq fikrində deyiləm. Lakin həle o zaman rus mə-

etdiyi minlərlə osmanlı əsiri bu adaya sərgün edilmişdi. Sahildən xeyli kənar, şəraitləndən, susuzluqdan, zəhərlə ilənlərlə dolu adada hər gün əziyyətlər çəkən onlara əsirin nəsibi yalnız acinacaqlı ölüm olmuşdu... Son beş ilde metbuatda osmanlı əsirlərin Narginde çəkikdilər zülüm və məşəqqətlərə dair kifayət qədər yazılmış, sənədlə filmlər çəkilmişdir. Bu səbəbdən həmin faktları tekrarlamaq fikrində deyiləm. Lakin həle o zaman rus mə-

etdiyi minlərlə osmanlı əsiri bu adaya sərgün edilmişdi. Sahildən xeyli kənar, şəraitləndən, susuzluqdan, zəhərlə ilənlərlə dolu adada hər gün əziyyətlər çəkən onlara əsirin nəsibi yalnız acinacaqlı ölüm olmuşdu... Son beş ilde metbuatda osmanlı əsirlərin Narginde çəkikdilər zülüm və məşəqqətlərə dair kifayət qədər yazılmış, sənədlə filmlər çəkilmişdir. Bu səbəbdən həmin faktları tekrarlamaq fikrində deyiləm. Lakin həle o zaman rus mə-

etdiyi minlərlə osmanlı əsiri bu adaya sərgün edilmişdi. Sahildən xeyli kənar, şəraitləndən, susuzluqdan, zəhərlə ilənlərlə dolu adada hər gün əziyyətlər çəkən onlara əsirin nəsibi yalnız acinacaqlı ölüm olmuşdu... Son beş ilde metbuatda osmanlı əsirlərin Narginde çəkikdilər zülüm və məşəqqətlərə dair kifayət qədər yazılmış, sənədlə filmlər çəkilmişdir. Bu səbəbdən həmin faktları tekrarlamaq fikrində deyiləm. Lakin həle o zaman rus mə-

etdiyi minlərlə osmanlı əsiri bu adaya sərgün edilmişdi. Sahildən xeyli kənar, şəraitləndən, susuzluqdan, zəhərlə ilənlərlə dolu adada hər gün əziyyətlər çəkən onlara əsirin nəsibi yalnız acinacaqlı ölüm olmuşdu... Son beş ilde metbuatda osmanlı əsirlərin Narginde çəkikdilər zülüm və məşəqqətlərə dair kifayət qədər yazılmış, sənədlə filmlər çəkilmişdir. Bu səbəbdən həmin faktları tekrarlamaq fikrində deyiləm. Lakin həle o zaman rus mə-

etdiyi minlərlə osmanlı əsiri bu adaya sərgün edilmişdi. Sahildən xeyli kənar, şəraitləndən, susuzluqdan, zəhərlə ilənlərlə dolu adada hər gün əziyyətlər çəkən onlara əsirin nəsibi yalnız acinacaqlı ölüm olmuşdu... Son beş ilde metbuatda osmanlı əsirlərin Narginde çəkikdilər zülüm və məşəqqətlərə dair kifayət qədər yazılmış, sənədlə filmlər çəkilmişdir. Bu səbəbdən həmin faktları tekrarlamaq fikrində deyiləm. Lakin həle o zaman rus mə-

etdiyi minlərlə osmanlı əsiri bu adaya sərgün edilmişdi. Sahildən xeyli kənar, şəraitləndən, susuzluqdan, zəhərlə ilənlərlə dolu adada hər gün əziyyətlər çəkən onlara əsirin nəsibi yalnız acinacaqlı ölüm olmuşdu... Son beş ilde metbuatda osmanlı əsirlərin Narginde çəkikdilər zülüm və məşəqqətlərə dair kifayət qədər yazılmış, sənədlə filmlər çəkilmişdir. Bu səbəbdən həmin faktları tekrarlamaq fikrində deyiləm. Lakin həle o zaman rus mə-

etdiyi minlərlə osmanlı əsiri bu adaya sərgün edilmişdi. Sahildən xeyli kənar, şəraitləndən, susuzluqdan, zəhərlə ilənlərlə dolu adada hər gün əziyyətlər çəkən onlara əsirin nəsibi yalnız acinacaqlı ölüm olmuşdu... Son beş ilde metbuatda osmanlı əsirlərin Narginde çəkikdilər zülüm və məşəqqətlərə dair kifayət qədər yazılmış, sənədlə filmlər çəkilmişdir. Bu səbəbdən həmin faktları tekrarlamaq fikrində deyiləm. Lakin həle o zaman rus mə-

etdiyi minlərlə osmanlı əsiri bu adaya sərgün edilmişdi. Sahildən xeyli kənar, şəraitləndən, susuzluqdan, zəhərlə ilənlərlə dolu adada hər gün əziyyətlər çəkən onlara əsirin nəsibi yalnız acinacaqlı ölüm olmuşdu... Son beş ilde metbuatda osmanlı əsirlərin Narginde çəkikdilər zülüm və məşəqqətlərə dair kifayət qədər yazılmış, sənədlə filmlər çəkilmişdir. Bu səbəbdən həmin faktları tekrarlamaq fikrində deyiləm. Lakin həle o zaman rus mə-

etdiyi minlərlə osmanlı əsiri bu adaya sərgün edilmişdi. Sahildən xeyli kənar, şəraitləndən, susuzluqdan, zəhərlə ilənlərlə dolu adada hər gün əziyyətlər çəkən onlara əsirin nəsibi yalnız acinacaqlı ölüm olmuşdu... Son beş ilde metbuatda osmanlı əsirlərin Narginde çəkikdilər zülüm və məşəqqətlərə dair kifayət qədər yazılmış, sənədlə filmlər çəkilmişdir. Bu səbəbdən həmin faktları tekrarlamaq fikrində deyiləm. Lakin həle o zaman rus mə-

etdiyi minlərlə osmanlı əsiri bu adaya sərgün edilmişdi. Sahildən xeyli kənar, şəraitləndən, susuzluqdan, zəhərlə ilənlərlə dolu adada hər gün əziyyətlər çəkən onlara əsirin nəsibi yalnız acinacaqlı ölüm olmuşdu... Son beş ilde metbuatda osmanlı əsirlərin Narginde çəkikdilər zülüm və məşəqqətlərə dair kifayət qədər yazılmış, sənədlə filmlər çəkilmişdir. Bu səbəbdən həmin faktları tekrarlamaq fikrində deyiləm. Lakin həle o zaman rus mə-

etdiyi minlərlə osmanlı əsiri bu adaya sərgün edilmişdi. Sahildən xeyli kənar, şəraitləndən, susuzluqdan, zəhərlə ilənlərlə dolu adada hər gün əziyyətlər çəkən onlara əsirin nəsibi yalnız acinacaqlı ölüm olmuşdu... Son beş ilde metbuatda osmanlı əsirlərin Narginde çəkikdilər zülüm və məşəqqətlərə dair kifayət qədər yazılmış, sənədlə filmlər çəkilmişdir. Bu səbəbdən həmin faktları tekrarlamaq fikrində deyiləm. Lakin həle o zaman rus mə-

etdiyi minlərlə osmanlı əsiri bu adaya sərgün edilmişdi. Sahildən xeyli kənar, şəraitləndən, susuzluqdan, zəhərlə ilənlərlə dolu adada hər gün əziyyətlər çəkən onlara əsirin nəsibi yalnız acinacaqlı ölüm olmuşdu... Son beş ilde metbuatda osmanlı əsirlə

